

บทที่ 3

วิธีดำเนินงานวิจัย

การดำเนินการวิจัยนี้เป็นการศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิตและพฤติกรรมการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่เป็นการศึกษาโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์ลักษณะประชากร รูปแบบการดำเนินชีวิตศึกษาถึงพฤติกรรม และความสัมพันธ์ของรูปแบบการดำเนินชีวิตและพฤติกรรมการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีวิธีและขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

3.1 ขอบเขตการศึกษา

1. ขอบเขตเนื้อหา

รูปแบบการดำเนินชีวิตของนักศึกษาปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่ใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ พฤติกรรมการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักศึกษาปริญญาตรีมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการดำเนินชีวิตและพฤติกรรมการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์

2. ขอบเขตประชากร

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวนทั้งสิ้น 28,314 คน (ข้อมูลจากระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการและการบริหารมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2555) ซึ่งการศึกษาครั้งนี้ได้เลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรการคำนวณของ ทาโร ยามาเน (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2550)

3.2 กลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ใช้สูตรการคำนวณของ ทาโร ยามาเน (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2550) โดยกำหนดค่าความเชื่อมั่นอยู่ที่ร้อยละ 95 ค่าระดับความคลาดเคลื่อนไม่เกินร้อยละ 5 หรือระดับนัยสำคัญ 0.05 โดยมีสูตรคำนวณดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

N = ขนาดประชากร
 n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
 e = ความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง

ซึ่งแทนค่าได้ดังนี้

$$n = \frac{28,314}{1 + 28,314(0.05)^2}$$

$$n = 394.428$$

ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้จะใช้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 400 คน โดยในการเก็บข้อมูลจะมีการสอบถามกลุ่มตัวอย่างก่อน (Screening Question) ว่ากลุ่มตัวอย่างใช้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์หรือไม่

โดยการเก็บแบบสอบถาม ได้ใช้การแบ่งแบบสอบถามโดยคิดเป็นสัดส่วนเปอร์เซ็นต์ต่อประชากรทั้งหมดนำเสนอในตาราง 3.1 ดังนี้

ตาราง 3.1 จำนวนแบบสอบถามที่ต้องแจกคิดเป็นเปอร์เซ็นต์และเทียบกับจำนวนชุด

คณะ	จำนวนนักศึกษา (คน)	คิดเป็นเปอร์เซ็นต์	เทียบกับ 400 ชุด
คณะมนุษยศาสตร์	2140	7.56	30
คณะศึกษาศาสตร์	1738	6.14	25
คณะวิจิตรศิลป์	1082	3.82	15
คณะสังคมศาสตร์	861	3.04	12
คณะวิทยาศาสตร์	2824	9.97	40
คณะวิศวกรรมศาสตร์	3366	11.89	48
คณะแพทยศาสตร์	1482	5.23	21
คณะเกษตรศาสตร์	1395	4.93	20

ตาราง 3.1 จำนวนแบบสอบถามที่ต้องแจกคิดเป็นเปอร์เซ็นต์และเทียบกับจำนวนชุด (ต่อ)

คณะ	จำนวนนักศึกษา (คน)	คิดเป็นเปอร์เซ็นต์	เทียบกับ 400 ชุด
คณะทันตแพทยศาสตร์	632	2.23	9
คณะเภสัชศาสตร์	774	2.73	11
คณะเทคนิคการแพทย์	1193	4.21	17
คณะพยาบาลศาสตร์	2021	7.14	29
คณะอุตสาหกรรมเกษตร	1196	4.22	17
คณะสัตวแพทยศาสตร์	371	1.31	5
คณะบริหารธุรกิจ	1711	6.04	24
คณะเศรษฐศาสตร์	1211	4.28	17
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์	407	1.44	6
คณะการสื่อสารมวลชน	610	2.15	9
คณะรัฐศาสตร์และรัฐ ประศาสนศาสตร์	1068	3.77	15
คณะนิติศาสตร์	802	2.83	11
วิทยาลัยศิลปะสื่อ และ เทคโนโลยี	1430	5.05	20
รวม	28,314	100	400

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยคือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่สร้างตามแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการดำเนินชีวิต AIO

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นข้อมูลด้านประชากรศาสตร์

ตอนที่ 2 ข้อมูลพฤติกรรมการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการดำเนินชีวิต โดยผู้ศึกษาสร้างแบบสอบถามให้สอดคล้องกับการจัดการกลุ่มรูปแบบการดำเนินชีวิตตามลักษณะของ กิจกรรม (Activities) ความสนใจ (Interest) และความคิดเห็น (Opinions) แบ่งเป็น 3 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับการจัดสรรเวลาในการทำกิจกรรมต่างๆ

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับสิ่งที่สนใจเป็นพิเศษและการให้ความสำคัญกับสิ่งต่างๆ

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อตนเองและสิ่งรอบตัว

3.4 การสร้างและการหาประสิทธิภาพเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

นำแบบสอบถามเสนอผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวิจัย เพื่อประเมินความตรงและความเที่ยงและแก้ไขแบบสอบถามให้มีความตรงกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์ และตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม โดยการทดสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถามผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ใช้วัดตัวแปรต่างๆ ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาเนื้อหาของแบบสอบถามและผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีความเชี่ยวชาญในการศึกษาเรื่องรูปแบบการดำเนินชีวิตและพฤติกรรมการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ทั้งหมด 3 ท่าน โดยผู้เชี่ยวชาญได้ตรวจสอบเนื้อหาของแบบสอบถามและแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ เพื่อให้คำถามในแบบสอบถามครบถ้วน ครอบคลุมของประเด็นคำถามและความถูกต้องของภาษาที่ใช้

การทดสอบความเชื่อถือได้ (Reliability) ของแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามจำนวน 40 ชุด ไปทดสอบกับกลุ่มประชากรที่คล้ายกับตัวอย่างที่จะใช้ในการศึกษา แล้วนำผลที่ได้คำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient)

ตามวิธีของ ครอนบัค (Cronbach Method) เพื่อให้แน่ใจว่าคำถามที่ถามมีความเหมาะสมและผู้ตอบแบบสอบถามมีความเข้าใจที่ถูกต้องในแต่ละประเด็นคำถาม ก่อนที่จะนำออกไปใช้เก็บข้อมูลจริง สำหรับการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามได้ทำการทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง และคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น โดยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS for Windows แล้วทำการเปรียบเทียบเกณฑ์การประเมิน (สิน พันธุ์พินิจ, 2549) ดังนี้

ระดับความเชื่อมั่น	เกณฑ์การประเมิน
0.80 – 1.00	มีความเชื่อถือได้สูงมาก
0.60 – 0.79	มีความเชื่อถือได้ค่อนข้างสูง
0.40 – 0.59	มีความเชื่อถือได้ปานกลาง
0.20 – 0.39	มีความเชื่อถือได้ต่ำ
0.01 – 0.19	มีความเชื่อถือได้ต่ำมาก

การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามได้ทำการทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน ได้ผลค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93 เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์การประเมินข้างต้นจึงอยู่ในระดับมีความเชื่อถือได้สูงมาก

3.5 การวิเคราะห์ผลการศึกษา

ศึกษาประมวลผลข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถามด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS for Windows โดยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกได้ดังนี้

1) ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

นำเสนอข้อมูลในรูปแบบสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) โดยใช้ตารางแจกแจงความถี่ที่แสดงค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) ของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นข้อมูลเกี่ยวข้องกับด้านประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย เพศ อายุ ชั้นปี ค่าใช้จ่ายต่อเดือน เป็นต้น

2) ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์

นำเสนอข้อมูลในรูปแบบสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) โดยใช้ตารางแจกแจงความถี่ที่แสดงค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) ของข้อมูลพฤติกรรมการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ ประกอบด้วยพฤติกรรมทางด้านการใช้งาน วัตถุประสงค์ ช่องทาง ระยะเวลาใช้งาน และความถี่ เป็นต้น

3) ตอนที่ 3 การวิเคราะห์รูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้ตอบแบบสอบถาม

ในตอนที่ 3 ได้แบ่งหัวข้อในการนำเสนอข้อมูลรูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้ใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์ออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ กิจกรรม ความสนใจ ความคิดเห็น ซึ่งทั้ง 3 ด้านจะนำเสนอข้อมูลในรูปแบบสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) โดยใช้ตารางแจกแจงความถี่ และตารางไขว้ (Cross – Tab) ที่แสดงค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) โดยนำคะแนนร้อยละที่ได้มารวบรวมเพื่อหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อแปลความหมาย

4) ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการดำเนินชีวิตและพฤติกรรมการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์

นำเสนอข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างสองตัวแปรในรูปแบบสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) โดยใช้ตารางแจกแจงความถี่และตารางไขว้ (Cross – Tab) ที่แสดงค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) แสดงความสัมพันธ์ในด้านต่างๆระหว่างรูปแบบการดำเนินชีวิตในแบบต่างๆ กับพฤติกรรมการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์

โดยในแต่ละด้าน (กิจกรรม ความสนใจ ความคิดเห็น) ใช้มาตรวัดแบบประมาณค่าลิเคิร์ต (Likert Scale) (คุณทลีเวชสาร, 2546) ในการแบ่งเกณฑ์ระดับออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

องค์ประกอบด้านกิจกรรม

คะแนน

5

4

3

2

1

แปลความหมาย

เป็นประจำ

ค่อนข้างบ่อย

เป็นครั้งคราว

นานๆครั้ง

ไม่เคยเลย

องค์ประกอบด้านความสนใจ

คะแนน

5

4

3

2

1

แปลความหมาย

มากที่สุด

มาก

ปานกลาง

น้อย

น้อยที่สุด

องค์ประกอบด้านความคิดเห็น

ความคิดเห็นเชิงบวก

5

4

3

2

1

ความคิดเห็นเชิงลบ

1

2

3

4

5

แปลความหมาย

เห็นด้วยอย่างยิ่ง

เห็นด้วย

เฉยๆ

ไม่เห็นด้วย

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ผู้ศึกษาได้กำหนดระดับการแปลผลค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็น โดยสูตรการคำนวณของพวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2543) ดังนี้

$$\text{ค่าพิสัย} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$0.80 = \frac{5 - 1}{5}$$

จากผลการคำนวณข้างต้น ผู้ศึกษานำค่าพิสัยที่ได้มากำหนดเป็นช่วงคะแนนเฉลี่ยเพื่อใช้ในการแปลความหมายระดับความคิดเห็นดังนี้

ช่วงคะแนนเฉลี่ย	แปลความหมาย
4.21 – 5.00	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
3.41 – 4.20	เห็นด้วย
2.61 – 3.40	เฉยๆ
1.81 – 2.60	ไม่เห็นด้วย
1.00 – 1.80	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

3.6 สถิติที่ใช้ในการศึกษา

ความเชื่อมั่น (Reliability)

ความเชื่อมั่น (Reliability) หมายถึงความคงที่ความมั่นคงหรือความสม่ำเสมอของผลการวัดเช่น ถ้านำแบบทดสอบไปวัดสิ่งเดียวกันสองครั้งแล้วได้ผลไม่แตกต่างกัน ถือว่ามีความคงที่ของผลคะแนนที่ได้สูง อีกกรณีหนึ่งก็คือถ้าทำให้แบบทดสอบฉบับเดียวกันสองครั้งในเวลาที่แตกต่างกัน และได้คะแนนเกือบเท่ากันทั้งสองครั้ง ก็จะหมายความว่าแบบทดสอบนั้นมีความเชื่อมั่นสูง ค่าของความเชื่อมั่นแสดงเป็นตัวเลขที่มีค่าไม่เกิน 1.00 หรือ 100% ซึ่งเรียกว่าสัมประสิทธิ์ (Coefficient) ถ้าแบบทดสอบมีค่าสัมประสิทธิ์สูงก็แสดงว่ามีความเชื่อมั่นสูง

ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยใช้สูตรการหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (α Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right]$$

เมื่อ α หมายถึง สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น

n หมายถึง จำนวนข้อ

s_i^2 หมายถึง คะแนนความแปรปรวนแต่ละข้อ

s_t^2 หมายถึง คะแนนความแปรปรวนทั้งฉบับ

การเปรียบเทียบเกณฑ์การประเมิน (สิน พันธุ์พินิจ, 2549)

ระดับความเชื่อมั่น	เกณฑ์การประเมิน
0.80 – 1.00	มีความเชื่อถือได้สูงมาก
0.60 – 0.79	มีความเชื่อถือได้ค่อนข้างสูง
0.40 – 0.59	มีความเชื่อถือได้ปานกลาง
0.20 – 0.39	มีความเชื่อถือได้ต่ำ
0.01 – 0.19	มีความเชื่อถือได้ต่ำมาก

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

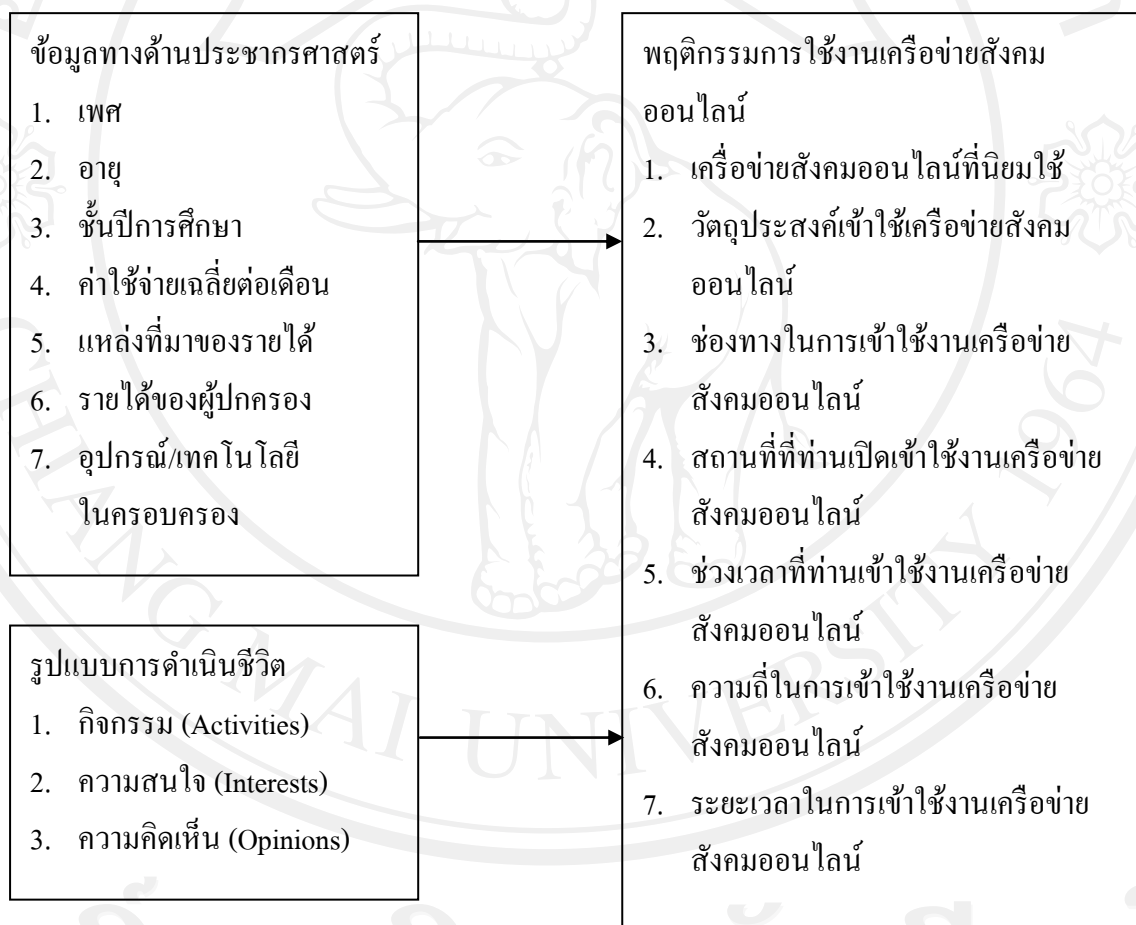
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

3.7 กรอบแนวความคิดในการศึกษา

การศึกษาเรื่อง รูปแบบการดำเนินชีวิตและพฤติกรรมการใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์
ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีกรอบแนวความคิดในการศึกษา ดังนี้

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables)

ตัวแปรตาม (Dependent Variables)

รูป 3.1 กรอบแนวความคิดในการศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิตและพฤติกรรมการใช้งาน
เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่